
מראה מקומות- עניני הלכה

'במות דף נה'

נסדר ע"י אשר יעקב מילמן

רב דקהל שערי תפילה

פסעיק, ניו ג'רסי

AsherMillman@gmail.com

לזכר נשמת

מנחם מנדל בן משה ושרה בת משה צבי ממשפחת אדלר
קעפל בן אליעזר ופריידל בת אליעזר ממשפחת מילמן
צבי מנחם בן שמעיהו וחיה לאה בת נפתלי הערצקא ממשפחת
רייכמאן

A Chaburah on these מקומות מראה is posted weekly
and can be accessed via www.dafaweek.org, emailed,
or on the app.

507– Daf– Week

info@dafaweek.org

בענין איסור קירוב בשר

• איתא בגמ' שהפרט של "שכבת זרע" בא לאפוקי מעשה פחותה מזה שאין בה דיני סוטה. וצדד הגמ' שבא לאפוקי קינא לה דרך אברים שהוא מעשה זנות שאינו מעשה ביאה. וע"ז השיב הגמ' ש"פריצותא אסר רחמנא" בלשון תימה ולכ' גמ' זו ראייה לשיטת הרמב"ן שאין איסור קירוב בשר דאו' אפילו שלא כדרך ביאה שלא כשיטת הרמב"ם שהוא רק איסור דאו' בכל אופן. וכן באמת הוכיח החלקת מחוקק שלא כדברי שו"ע. אלא שיש להעיר על דברי החל"מ (שהוא באמת דברי התשב"ץ) שרש"י בגמ' דידן פירש "דמשום פריצותא לא מיתסרא עליה" דהיינו שאין כוונת הגמ' שמעשה זו מותר מדאו' ורק שאין במעשה זה כדי לאסרה עליו (וכן פירש בגמ' סוטה כו: באותו סוגיא כזה). וממילא אין ראייה לשיטת הרמב"ן. וכן הוכיח כזה כמה אחרונים (האדר"ת, דברות משה ועוד).

• ויש מח' מפרשים בשיטת הרמב"ם, שיש כאן איסור דאו', אם הוא דווקא דרך חיבה או אפילו בלאו הכי. הבית שמואל הביא בשם הרמב"ן שלשיטת הרמב"ם הוא אסור דאו' בכל אופן אכן הש"ך חולק על זה שאין איסור רק אם עשהו דרך חיבת ביאה. והוכיח זה ממעשה רפואה ועוד שאם היה איסור דאו' אפילו שלא כדרך חיבה היה עליו דין אביזריהו לעריות שדינו יהרוג ואל יעבור.

• ולענין דין הנ"ל בגוי, שיטת הרמב"ם הוא שאיסור ביאה אם גוי דאו' אם הוא דרך אישות (אפילו בשאר אומות) משא"כ אם בעלה דרך זנות אסור מדבריהם. אכן אעפ"כ קנאים פוגעים בו בשעת מעשה אם בעלה בפרהסיא והוא הלכה למשה מסיני. וזה שלא כשיטת הר"ן שיש איסור דאו' אפילו בצנעא. (וע"ע שו"ע אבן העזר טו' א'-ב' ביותר בענין זה).

- רמב"ן סה"מ מצות שנג'
- רמב"ם איסורי ביאה כא' א'
- שלחן ערוך אבן העזר סימן כ' ס"ק א'
- חלקת מחוקק אבן העזר סימן כ' אות א'
- רש"י ד"ה פריצותא שם
- בית שמואל שם אות א'
- ש"ך יו"ד קצו' ס"ק כ'
- רמב"ם איסורי ביאה יב' א'-ה'
- ר"ן סנהדרין פב.

נראה לי שהטעם בדברי הרב שהקירוב לערוה נלמד הוא בלאו כדמשמע מהאיסור דספרא שהניח הרב. ומה שאמר הרמב"ן (א) שהדרשה דספרא היא אסמכתא בזה הפסוק שאם לא כן היו מקשין ממנה לרי' פדה, אני אומר שדרשה גמורה היא מן המורה, ואין מקום להקשות ממנה לרי' פדה שאינה קותרת כלל דעמו זה ששם שאלו נדה מהו שמישן עם בעלה הוא צננדרו והיא צננדרה והשיבו שהוא אסור משום דאתקש לאשת איש ועל זה אמרו ופליגא דרבי פדה היינו שיהא אסור הוא צננדרו וכו' שהוא סובר שלא אסרה מורה רק קירוב של גלוי ערוה דהיינו הקירוב שגילס לעשות כאשר ירלו לגלות ערוה שהוא בקירוב בשר, הרי א"כ שאין הנביאה תולקת עליו רק אדרינה דעמם שיהו והספא אחיה שפיר כל אותה הסוגיא ומהכי למא לא הביאו אסור קירוב לדה מפסוק לא תקרב האומר זה, וזה כי הם היו שאלים כשהוא צננדרו וכו' זה הפסוק אינו מדבר אלא בקירוב בשר דוקא. וגם דברי ר' פדה יתפרשו כפשוטם שאמר לא אסרה מורה אלא קרינה וכו' שפירש מן המורה אין אסור אלא

כתב הרב והמנוה שג"ג שנמנעו מהמעדן בזה מכל הערוה ואפילו בלא צויה כגון חבוק ושוק והדומה להם מפעולות המעמיקים בזה והוא אמרו יתעלה בנימיה הוואם אכל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה ולשון ספרא אילו נאמר ולא אשה נדה טומאתה לא תקרב לגלות ערוה אין לי אלא שלא יגלה מנין שלא יקרב מ"ל לא תקרב

אין לי אלא נדה כו'. והנה הרב מלא הנביאה הוא המפורש ומלא דבריו ביאין גדול אבל כפי העיון בתלמוד אין הדבר כן שיהיה בקרינה שאין זה גלוי ערוה כגון חבוק ושוק לאו ומלקות שהרי בגמרא שבת (דף י"ג) שאלו צננדרה אסור שישכב בעלה עמה בנמטה אחת היא צננדרה והוא צננדרו והיו מהם מי שאסר והעלו ופליגא דרבי פדה דאמר רבי פדה לא אסרה מורה אלא קרינה של גלוי ערוה שנאמר איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה, והנה אין לא תקרבו לדריש להם לאו בפני עצמו כנביאה השנויה בספרא אבל דרשוהו בקרינה של גלוי ערוה נלמד, (א) ומן הירוד עוד ממהבס בתלמוד שאם היה הנביאה כזו אלא אחת והיו דבריו של רבי פדה חלוקין בכך היו בעלי הגמרא מביאין אותה עליו למיובתא ואומרים מימידי אילו נאמר ולא אשה וכו' ומעלים ממנה מיובתא דרבי פדה מיובתא, וכיון שלא עשו כן נזין מהם כי אלא זה האיסור מדרבנן או יהיה מן המורה דכל דמתנהו מאסורא אסורה כענין בחצי שיעור, אבל אין

הבהמות נאסר לאשה להביא הבהמה עליה לולא האזהרה בזה מיוחדת. ובתחלת כריתות (דף ז') אמרו ל"ו כריתות יש בתורה ומנו אותם ומנו בכללם הבא על הבהמה והאשה המביאה עליה את הבהמה עם היות שם כולל ענינם מצות לא תעשה, והעובר על לאו זה חייב סקילה, ואם לא נחקרה העדות הרי היא בכרת אם היתה מזודה, ואם היתה שונגת תקריב קרבן חטאת קבועה:

מצוה שג שהזהירונו שלא לבא על הזכר. והוא אמרו יתעלה ואת זכר לא תשכב משכבי אשה. וכבר נכפלה האזהרה בזה הענין בעצמו, והוא אמרו לא יהיה קדש מבני ישראל, וזה דרך האמת שזה הלאו הוא נכפל לחזוק לא שהוא אזהרה לנשכב. ושם

אמרו לא תשכב נלמד האזהרה לשובב ולנשכב. ובגמרא סנהדרין (דף ק"ז): התבאר דרבי ישמעאל היא שישים לא יהיה קדש אזהרה לנשכב לפיכך הבא על הזכר והביא עליו זכר בהעלם אחת חייב שתיים על דעת רבי ישמעאל ורבי עקיבא אומר אינו צריך הרי הוא אומר ואת זכר לא תשכב קרי ביה לא תשכב הבא על הזכר והביא זכר עליו בהעלם אחת אינו חייב אלא אחת ואמרו במעם זה לא תשכב ולא תשכב חדא היא, ואמנם בא לפי דעתי לא יהיה קדש לחזוק כמו שאמר לא תנאף והיא אזהרה

לאשת איש כמו שבארנו ואח"כ אמר ואל אשת עמיתך לא תתן שכבתך לזרע וכגון זה הרבה כמו שבארנו בשרש החשיני. והעובר על לאו זה חייב סקילה ואם לא יסקל הנה הוא בכרת אם היה מזיד, ואם היה שונג יקריב חטאת קבועה:

מצוה שגא הזהירונו שלא לבא על האב, והוא אמרו ערות אביך לא תגלה. והעובר על לאו זה חייב סקילה גם כן עד שיהיה הבא על אביו חייב שתיים משום שוכב עם זכר ומשום מגלה ערות אביו. ובגמרא סנהדרין (ס"ט ע"א) התבאר שאמרו ערות אביך לא תגלה אביך ממש, והקשו שם האי מואת זכר לא תשכב משכבי אשה נפקא והשיבו לחייבו שתיים וכדבר יהודה אמר רב דאמר עכו"ם הבא על אביו חייב שתיים. ושם בארו ואמרו ומסתברא מילתא דרב יהודה בישראל ולקרבן והיא דאמר עכו"ם לישנא מעליא נקמ. כל שהוא שונג באביו חייב שתי חטאות כמו ששנג בשתי ערוות ואף גם כן זה, ומי ששנג בזכור דעלמא אינו חייב אלא חטאת אחת:

מצוה שגב הזהיר שלא לבא על אחי האב. והוא אמרו יתעלה ערות אחי אביך לא תגלה, עד שיהיה גם כן שונג באחי אביו חייב שתי חטאות כמו שבארנו באביו. ובגמרא סנהדרין (ס"ט) אמרו הבא על אחי אביו חייב שתיים לדברי הכל דכתיב ערות אחי אביך לא תגלה. ודע שאמרם נחקרה העדות הוא שיהיו שם שני עדים כשרים מתרים בו או יותר ובבית דין כשר של עשרים ושלושה ויעידו עדותן בהם ויהיה זה בזמן שדיני נפשות נהגין. ומבואר הוא שאלו הערוות כלן שקדם זכרם בא בהן בבאור בתורה, והוא אמרו אחר מנינם כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו הנפשות העושות. וכן כל מה שזכרנו מהם שהוא חייב בהן מיתת בית דין הוא ג"כ כתוב בתורה, ואמנם התחלף המיתות ואמרו בקצתם סקילה ובקצתם חנק ובקצתם שריפה הנה ממונו שהוא קבלה וממונו שהוא כתוב בתורה. והתבאר דיני אלו הערוות בכללן במסכת סנהדרין וכריתות. וכבר התבאר בכריתות (דף ק"ז): שכל עון שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת קבועה חייב על לא הודע שלו אשם תלו. וענין חטאת קבועה שתהיה מן הבהמה בלבד. וכשתביש כל מצות לא תעשה אחת והתבוננת העונשים הנזכרים בכל מצוה ומצוה מהן תמצא כל עון שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת שהחטאת היא קבועה זולת שני עונות שחייבין על זדון כל אחד משניהם כרת ועל שגגתו חטאת שאינה קבועה אבל היא עולה ויורד, ושני העונות ההם הם מומאת מקדש ומומאת קדשיו, ארצה באמרי מומאת מקדש ממא שנכנס לעזרה, ומומאת קדשיו ממא שאכל קדש. וכן התבאר לך שכל מצות לא תעשה שחייבין בזדונה כרת חייבין על שגגתה חטאת זולת עון אחד והוא מגדף שזדונו כרת ואין חייבין על שגגתו חטאת. וכן התבאר לך שכל מי שנתחייב מיתה בבית דין איזו מיתה שתהיה הנה האיש ההוא בכרת גם כן כשלא המיתוהו בית דין או לא נודע לו, מלבד עשרה אנשים שהם מחייבין מיתה בית דין ואין עליהן כרת והם מסית ומדיח ונביא שקר ומתנבא בשם ע"ז וזקן וממרא ובן סורר ומורה וגונב נפש מישראל ורוצח ומכה אביו ואמו ומקלל אביו ואמו, וכל אחד מאלו כשנחקרה עליו העדות יהרג, ואם לא יהרג שלא יוכלו בית דין להרגו או לא נודע לו הנה הוא מתיר עצמו למיתה אבל אינו עומד בכרת. ושומר אלו השרשים וזכור אותם:

מצוה שגג הזהיר מהקרב אל אחת מהערוות האלו ואפילו בלא ביאה כגון חבוק ונשיקה והדומה להם מן הפעולות הירות, והוא אמרו באזהרה מזה איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה, כאילו יאמר לא תקרבו שום קירוב שיביא לגלות ערוה. ולשון ספרא לא תקרבו לגלות ערוה אין לי אלא שלא יגלה מנין שלא יקרב תלמוד

לב שמח

לומר וכן לא תקרבו לגלות ערוה דמומיהו ולא כמו שדרשו בנביאה דספרא על שאר קריבות שאין הן ענין צויה, נראה לי שאין הגיון דומה לצידי כי כל אותם כמייסד שהוא מביא ראה מהם אין בהם כי אם הקרינה לדה וענינה עם במקומה יופים עליו שצויה ממש היא, אבל הכא כתיב לא תקרבו לגלות ערוה גם צננדרה לא תקרב לגלות ערוה ומשמע צננדרה שהקרינה

הרב המנוה שג"ג שהיורה מהתקרב אל אחת מהערוות וכו' מ"ל לא תקרבו לגלות ערוה עד כאן, וענין עליו הרמב"ן הרב תלה דבריו בזה הנביאה ומהר ומלא כן ע"כ: ועל אחרון ראשון, זה שהוא מביא ראה ממנה כמייסד שהקרינה בהם היא הביאה עמנה

היו אצלו אלה ע"פ עד אחד וכו' מ"ג שם הוולק תרומה בנכפי אצלו עם אחיו [הכהנים] כצ"ד אינה חוקה ולא אמרו בדנפק עליה קלף דכן גרושה וכן מלוכה אלה סתם וכו' באשין כאן אלה עד אחד שמעיד על בן זה שכן כהן הוא ומש"ה חיישין ליה אפילו בלא קול אכלל שיש עדים מעידין על חלוקת התרומה בדין קול פסול היינו מעמידין אותו בחוקת אצלו וכו' רבינו דין זה לו למעלה בעד אחד וכו' שלא אמרו בשום מקום שיהיה מוחזק ע"פ עד אחד שיאמר קול פסול היינו מעמידין אותו בחוקת אצלו וכו' לנזקל בעדות עד אחד יומר ממה שאמרו חכמים זהו דעת רבינו ועיקר:

מן מי שהחזיק אביו כהן וכו'. שם בגמרא גבי פלוגתא דמתניתין הב"ע דמוחזק לן בנזוה דהאי דכחן הוא ונפק עליה קלף דכן גרושה או בן זה מלוכה הוא ואחמיי' ואחא עד אחד ואמר יענה ביה דכחן הוא ואסקיני' ואחו בני מרי אלא דכן גרושה וכן מלוכה הוא ואחמיי' ואחא עד אחד ואמר יענה ביה דכחן הוא וכו' מ"ס מנטרפין לעויות זמ"ש שלא העירו בלחא ומ"ס אין מנטרפין וק"ל כמ"ד בעלמא שומעים דכריי של זה היום ולכשיבא תכירו למחר שומעין דכריי וכיון שכן הכא אוקי מרי לנכדיי מרי ואוקי נכדיי בחוקת אבהמיי וכמ"ס רבינו ישי מן התפסושים שכתבו דדוקא לתרומה דרובן מעלין אבל לתרומה דאורייתא כיון דמרי ומרי נינהו לא אמרינן אוקי מלחא לחוקה ככל מידי דליקוירא ופלוגתא היא בגמרא ביבמות בפרק ד' אחין (דף ל"א.) אי מרי ומרי ספקא דאורייתא נינהו אי ספקא דרבנן ונמלחא חוקה אוקי מלחא לחוקתה ומשמע דהם דמסקנא דספקא דרבנן היא ומלך מקום כיון דספקא דרבנן היא ודאי מחמירין בתרומה דאורייתא אבל בתרומה דרבנן אמרי' אוקי מלחא לחוק' וזה דעת הרשב"א ז"ל:

יז אשה שלא שהתה ג' חדשים וכו'. משנה ביבמות בפרק נושאין על האלוסה (דף ק"ו.) ומ"ס וכן אם נתעבר וכו' פטוט הוא וממחר כיוולא צוה בגמרא שם:

יח שני כהנים וכו'. בנשנה שם הוא אונן עליהם וכן אוננין עליו הוא אינו מטמא להם והם אינם מטמאין לו וכו' ועולה במשמרו של זה ושל זה ואינו חולק אם היו שניהם משמר אחד וביה אז אחד טוטל חלק א' ובגמרא אמר שמואל עשרה כהנים שומדין ופירש אחד מהן ובעל הולד שחוקי וכו' משתקין אותו מדין כהונה מ"ט אמר קרא ויהיה לו ולזרעו אחריני צענין וכו' מיוחס אחריני וילחא והקשו שם עליו וסילתו זרעו מיוחס אחריני דרבנן [הוא] וקרא אסמכתא בעלמא וכו' גזיר רבנן צונות צניטאין לא גזיר רבנן והקשו וצונות מי גזיר רבנן והסגן מי שלא שהתה אחר בעלה ג' חדשים ונשאת וילדה מאי אחר בעלה אלימא אחר מיחה בעלה אימא סיפא והוא אונן עליהם והם אוננין עליו בעלמא הוא אונן עליהם משכחת לה צניטאין דשי ולקוטו עזמות דקמא ופירש"י משכחת לה אפילו צניטאין ואע"ג דקמא הא מיה ליה כגון שלקטו עזמותו לטוף שנים מרובות אונן זה עליהם מנסק ואסור בקדשים דתנן בצמחים השומע על ממו המלקט לו עזמות טוטל ואוכל בקדשים [לעריב] ע"כ אלה הם אוננין עליו היכי משכחת לה הא מיה ליה ולא בגרושה ומאי אחר בעלה אחר גט בעלה אימא סיפא הוא און מטמא לן און מטמאין לו בשלמא הן און מטמאין לו לחומרך דכל מד ועד דילמא לאו בריה הוא אלא הוא און מטמא לן אחמיי בשלמא לשי לא ליטמי ליה אלא לרשון ליטמי ליה ממ"ז אי בריה הוא שפיר קא מיטמא ליה וחי בני בתרא הוא שפיר קא מיטמא ליה דחלל הוא אלא לאו צונות ומאי אחר בעלה אחר וקמתי סיפא עולה במשמרו של זה ומיזבחה דשמואל ופירש"י

אלה לאו צונות שניהם בלא עליה צונות הילכך און מטמא לן דבין כך ובין כך כן כשר הוא ומשכחת לה הוא אונן עליהן והן עליו דהא מרזייהו [קא] חזו ליה ומירך אליבא דשמואל משכחת לה במתאמת פירוש לעולם צונות לא מיוחמתה דהא פסול לעבודה ולא מני למימי עולה במשמרו של זה ושל זה אלא היכי

מעיד לו שאני יודע שאביו של זה כהן אין מעלין אותו לכהונה בעדות זה שמא חלל הוא. עד שיעיד שזה כהן הוא. אבל אם החזיק אביו כהן. או שבאו שנים והעידו שאביו של זה כהן הרי הוא בחוקת אביו: **מן מי** שהחזיק אביו כהן ויצא עליו קול שהוא בן גרושה או חלוצה חוששין לו ומורדין אותו. בא עד אחד אחר כך והעיד שהוא כשר מעלין אותו לכהונה על פיו. באו שנים עדים אחר כך והעידו שהוא חלל מורדין אותו מן הכהונה. בא עד אחד והעיד שהוא כשר מעלין אותו לכהונה שזה האחרון מצטרף לעד ראשון והרי שנים מעידין שהוא כשר ושנים מעידים שהוא פסול ידחו אלו ואלו וידחה הקול שהשנים כמאה וישאר כהן בחוקת אביו: **יז אשה** שלא שהתה שלשה חדשים אחר בעלה וילדה. ואין ידוע אם בן תשעה לראשון או בן שבעה לאחרון והיה אחד מהן כהן והשני ישראל הרי זה ספק כהן. וכך אם נתערב ולד כהן בולד ישראל והגדילו התערבות כל אחד מהן ספק כהן. ונותנין עליהן חומרי ישראל וחומרי כהנים. ונשאין נשים הראויות לכהונה ואין מטמאין למתים ולא אוכלין בתרומה ואם נשאו גרושה מוציאין ואינן לוקין: **יח שני** כהנים שנתעברו ולדותיהם. או אשת כהן שלא שהתה אחר בעלה שלשה חדשים ונשאת לכהן אחר ואין ידוע אם בן תשעה לראשון או בן שבעה לאחרון נותנין לו על הולד חומרי שניהם הוא אונן עליהם והן אוננין עליו. הוא אין מטמא ואין חולק. ואם היו שניהם במשמר אחד ובית אב אחד נוטל חלק אחד: **יט בד"א** בזמן שהן באין מכה נישואין. אבל בנות גזרו חכמים שומשתקין אותו מדין כהונה כלא הואיל ואינו יודע אביו ודואי שנאמר היתה לו ולזרעו אחריני עד שיהיה ורעו מיוחדים אחריני: **כ כיצד** עשרה כהנים שפירש אחד מהם ובעל שהרי הולד כהן ודאי ואע"פ כן הואיל ואינו יודע אביו שיתייחס לו משתקין אותו מדין כהונה. ואינו עובר ולא אוכל ולא חולק ואם נטמא למתים או נשא גרושה לוקה שאין כאן ספק היתר:

פרק אחד ועשרים

א כל הבא על ערוה מן העריות דרך איברים או שחבק ונשק דרך תאוה ונתנה בקרוב בשר הרי זה לוקה מן התורה. שנאמר לבלתי עשות מחקות התועבות וגו' ונאמר לא תקרבו לגלות ערוה. כלומר לא תקרבו לדברים המביאין לידי גילוי ערוה: **ב העושה** דבר מחוקות אלו הרי הוא חשוד על העריות. ואסור לאדם לקרין בריו וברגליו או לרמוז בעיניו לאחת מן העריות או לשחוק עמה או להקל ראש ואפילו להרתיב בשמים שעליה או להביט בפייה אסור. ומכין למתכותין לדבר

א טור אה"ע סי' ג': ב שם: ג טור שם סמ"ג שם: ד פ"ק לכתובות דף י"ג: ה טור אה"ע סי' כ' סמ"ג לאון קרי' ו טור שם סי' כ"א:

בכהן הוא במתאמת איתא חומרי איתא חומרי ולא שהתה ג' חדשים ונשאת והקשו ומתאמת מי קא ילדה והעמידה בקדושי עטות ואיתרלא הא דשמואל. וכבר נתבאר בדברי רבינו ב"ט מהלכות אישות שהוא סובר שאפשר לבט שמתעבר ותמאן וסוגיין דהכא לפי דעתו ז"ל הוא לריוחא דמילתא וכהוא לישנא דאמרינן בפ"ק ששם מתעבר הקטנה ממות אבל און ס"ל כלישנא דלמר שמה ממות ואפשר ג"כ שלא ממות. וכמתני כל הקוגיא הזאת לפי שהיא זריכה לבאר דברי רבינו ולבאר המשנה י"ז בקלמ ספרי רבינו שבוש שכתבו בהן וכן און אוננין עליו ומ"ס הוא צדוקן ספרי: **פכ"א א כל** הבא על ערוה וכו'. כבר נתבאר בפסול המנות מזה *שנמנענו מלהטעין בלחא מכל העריות ואפילו בלא ביאה כגון צדוק ושקו והדומה להם מפעולות המעמיקים צונות והוא אמרו יח' אל כל שאר כשרי לא מתקרב לגלות ערוה ולשון ספרא נאמר ולא אשה בנדת טומאתה לא מתקרב לגלות ערוה אין לו אלא שלא יגלה מנין שלא יקרב מ"ל לא מתקרב אין לי אלא נדה שהיא צביל מתקרב וכל תגלה מנין לכל עריות שהן צביל מתקרב וכל מגלו מ"ל לא מתקרב לגלות עכו"ל. ומפני זה כתב כאן ששם חבק און נשק ה"ו לוקה ואין דעת רבינו שילקה בקריבה אלא כחייבי כריתות או כחייבי מיתות ב"ד הכתובים בפרשה והם המתקדשים עריות אבל כחייבי און י"ז בהן בדברים אלו איסור אבל לא מלקות וזה המבאר במ"ש כאן ולפי דעתו ז"ל ומה שאמרו ביבמות (דף נ"ה:) הערה זו הכנסת עטרה וכו' מכאן ואילך אינו אלא נשיקה וטוטר עליה והוא המימנע שכתבתי פ"ק ראשון י"ל דפטור משום ביאה קאמר אבל ממתת קריבה שאפילו המתבק לוקה לא הולכר לומר שם שהמנשק נאכר צדוקו מקום שהוא לוקה וכו' למידי לאון שהוא פטור לגמרי בנשיקה זו והוא דר' פדס דאמר בפ"ק דשבת (דף י"ג.) לא אקרה תורה אלא קריבה של גילוי עריות בלבד אין הלכה כמותו אלא כמאן דפליגי עליה שם ואמרו שם בלאו מלמד שמת ועגש מפני שהיה יסן עם אשמו בימי ליבונה בקירוב בשר ולא עלה על דעתו לתשמש ואע"כ עגש למיתה ואמרו שם בקור המקום שהיה שלא נשא פנים למורה שהרי אמרה תורה ולא אשה בנדת טומאתה לא מתקרב וכבר אמרו ביבמות וראשית פרוע שהוא חסור מן התורה זה דעת רבינו אבל הרמב"ן נתקל עליו בנשנות שחבר על ספר המנות ואמר שהדרשא הואת שבספרא אינה אלא אסמכתא ואין בכלל מלקות מן המורה אלא בדיחה גמורה או כשהערה והאריך צוה להוכיח דעתו ז"ל:

ב העושה דבר מחוקות אלו וכו'. רבינו סובר שמת"ש בנסהדרין גבי תשוד על העריות ארבעין בכתפיה שהוא המתבק והמנשק ולכן אמרו תשוד ואמרו שנוקא ארבעי וכו' ויש צו פ"י אחר: ואסור לאדם לקרין וכו'. מובאר בצרימא בצבוח דר' נתן ואמרו בצבוח שחוק וקלות ראש מרגילין לערוה ואמרו אל מרבה שיחה עם האשה וכמה דברים כיוולא באלו ופירק כמה אשה (דף ס"ב.) וברגליון מעסקנה שהיו מנולות מור ואספרקמון במנעליהן ואפילו בצנדי כעש שלה אסור להסתכל כמו שימבאר ויש בדברים אלו מכה מרובה כידוע בכל איסור שהוא מדברייהם

והמתמכל *כן הביא הרמב"ן לון רבינו בשנמותו על ס' המנות אבל יש איה שני דין לון ללשון:

מגדל עז

פכ"א א ב כל הבא על הערוה וכו' עד מכת מרדות. כמ"כ עיקרו ומפחר מקלמו בתלמוד:

בית שמואל

אשה שאמרה שהיא נדה ושימשה עם צעלה חוץ ל' יום, מהני אמתלא שלה, אצלם חס אמרה כל ל' יום שהיא נדה ואח"כ שימשה, לא מהני אמתלא, אצלם חס לנשה נבדיל נידומה, לא מהני אמתלא אפילו חוץ ל' יום והואיל דעשה מעשה.

אבן העזר ב הלכות אישות

סימן ב

באיה ביאה חייב הבא על הערוה

וב' ב' עינים

א. אהבא על אחת מן הערויות דרך איברים ציונים ומקורות סימן ב (א) רמב"ם פכ"א מאיסורי ביאה ה"א וטור.

נחלת צבי

סימן ב סעיף א' א. דרך איברים. פירש רש"י [בבמות ב"ה ע"ב ד"ה דרך אברים], מיעוץ דלים ודש מנמוץ בשאר איברים:

באר הגולה

סימן ב סעיף א' א. רמב"ם ריש פרק כ"א [ה"א] מהלכות איסורי ביאה, וכ"כ בספר המנוחות שלו [ד"ה ש"ג]. וכמש שם דלוקה מן המורה, וכמש דהכי אימא שם בספרו [ואחרי מות פ"ג ה"ב], והלר"ן הרב המגיד שם בספר הגמרה, וכ"כ הטור.

ביאור הגר"א

סימן ב סעיף א' א. הבא כו'. או כו'. הרמב"ם [בספר המנוחות] צמח לא מעשה ש"ג כמש דה"ה, לא מקרבו לגלות ערוה [ויקרא י"ח א'] אין לי אלא שלא יגלה מנין שלא יקרבו, מ"ל שם שם "ישן" ולא אשה נבדלה עומאמה לא מקרבו, אין לי אלא נדה שהיא צבול מקרבו וכל תגלה, מנין לכל הערויות שהן צבול מקרבו וכל תגלו, מ"ל לא מקרבו לגלות, והיא צמחה להניס שלנו פרשת אחרי מות פ"ג הלכה (ט"ו) [ב'] נמקרון קלמ עד ולא אשה. ושם הלכה כ"א, העושות [שם שם כ"ט] מה שלמדו לומר, לפי שאמר לא מקרבו יכול יהיו מיינים כרת על הקריבה, מ"ל העושות ולא הקריבות. ונבא דרבי נתן ריש פ"ב [ה"א], אחיה סיג עשתמה מורה לדרביה, הרי הוא אומר ולא אשה נבדה עומאמה לא מקרבו, יכול יתקנה וינקה וידע עמה דברים נטלים, מ"ל לא מקרבו, יכול יישן כו'. ובסנהדרין (כ"א) [כ"ב] ב' המסוד כו' ארבעין צמחה כו'. ור"ל מסוד צמחה כו'. הש"ג [בהשגות שם] (בהשגות שם) א"כ ה"ל אמתלא היא, ומנ"ש פ"ק דשבת י"ג ע"א

פתחי תשובה

מהימן אלא ע"י הכרת בכורה כו' [עין מה שכתבתי לעיל סימן ד' ס"ק ל"ז]. וגם להרמב"ן [שם] דס"ל כהתוס' [שם קכ"ז ע"ב ד"ה כן] והרא"ש [שם פ"ה ס' כ"א] דמהימן אפילו בלא הכרת בכורה, מ"מ ס"ל כשאנו מחזקים ע"י האב עצמו שוב אינו חוזר ומגיד, וזהו דעת רבינו ירוחם [וזהו נתיב כ"ג הל"א] בשם הרמ"ה שפסקו הרמ"א בשו"ע סימן ד' ושם כ"ט, וזה דעת מהר"י פאס* שהביאו תוס' ר"ד בקידושין ע"ה [ע"כ] כו'. ור"ל [ה"א] דה"ה דעת ר"ד דלאחר שכבר נעשה מעשה הערוה ונשא אחות אביו, חל לא מהימן האב לכ"ז מכמה טעמים כו', ע"כ גם מצד זה אין היתר. ושם הוכיח ע"כ שהיה בענין זה העדאת עדים שטרם שנישאת האם לאלי הנ"ל היה לה ליד כבן ד' שנה בשמו אברהם, אך אין מכירין אותו בטביעות עין אם זה הוא, וגם אחד מהעדים היה קטן או. וכתב דלכאורה גם בלא טביעות עין, כיון דבמדינתו קפדי שלא לקרות לשני בנים בשם אחד לא האב ולא האם בין שניהם חיים או שמת אחד מהם [עין מה שכתבתי בפ"ת ליו"ד סימן קט"ז סק"ן], וכיון שכל עצמנו לא באנו להתחזק זה לבן אלא מפני חזקת המנהג, וא"כ חזקה מחמת מנהג שאם תקרא האם שני בנים בשם אחד, וממילא יהו אותו אברהם, וזו היתה טענה ראויה להתירו באחות א"ל. אך זה אינו כלום, כי מאן לימא לן שאין ב' החזקות אמת, שאמת הוא שנגרל מאליהו הלו והוא בעצמו הובעל שפיתה אותה כו', ובשגם דהני סהדי מוכתשים מהוזה, כי העדים אומרים שהבן היה בן ד' שנים והוזה אומרים שהיה כבן שני ומחצה והרב כעס עליהם שנישאו זה לזה בימי הנקה כו', ובפרט שאחד מהעדים מעיד מה שראה בקטנו ואין להתירו ערוה דאורייתא על עדות כו'. וסיומא דפסקא, דאחות א"ל הנ"ל אסורה על אברהם המוחזק בבנו איסור כרת ערוה דאורייתא ע"י החזקה, ואסורה נמי אכ"ז משום אמת שאין זו דשוייה נפשה התיכה דאיסורא במה שאסורה לזה, וע"כ צריכה גט מאברהם הנ"ל, ואח"כ תיאסר לכהן איסור ודאי אי משום גרושה אי משום זונה שנבעלה באיסור ערוה. ומעתה על הרב מרא דאתרא להתחזק ברק איסור דאורייתא ולא פרושי מאיסורא, עכ"ל ע"ש. ד. הורגין עליה. עין בתשובת רבינו עקיבא א"גו ז"ל [קמא] ס"י קכ"א שכתב [ד"ה אמנם מה], ומשמע ודאי כיון דמחזיקין לודאי שהיא אשתו והוא בעלה, אם קידש [לקדושה] [לקדושה] אין קדושין תופסין בה, ע"ש.

ראש פינה - עקבי הבית

ו"ל וכמש הט"ו קודם ל' יום כו', דנחמ"ל לא נכר מהו כלל, אבל אם אמרה כו' ל' יום כו' לא מהני אמתלא כו'. האחרונים השינו ע"ז דלך אחר ל' יום מהני אמתלא, דהא כסוגיא דתשובת דף כ"ב [ע"א] אשת איש הייתי ופניה אני בנעשה שם שפסקו עליה נני אדם שאינם מהוגנים, אלו אם ארכו לה הימים יותר מל' יום לא תהא נאמנת, וגם כיו"ד קמ"ה [בט"ו סק"ב וש"ך סק"ה] מחשבות רמ"א ס"י ב' מנוול שם שנלמה להסתר עיניה, ודאי שהיא יותר מל' יום ואפ"ה מהני שם, ע"ש. ועין בשו"ת פני יהושע חלק אבן העזר ס"י א' מולק ג"כ עלי, וכמש ג"כ דלך אחר ל' יום מהני אמתלא, והבא ג"כ דברי רמ"א בשמחה ס"י (כ"ב) [ב'] ע"ש. ועפ"י כתבתי נבדילי מורה אשר לי לפרש בפרשת תולדות [בראשית כ"ו ט"ז] מה שאמר אבימלך, אך הנה אמתן היא ואין אמרת לחותמי היא, והשינו לו כי אמרתי פן אמות עליה, ואמר אבימלך מה זאת עשית לנו כו', דש לנקות מה שאמר "ואלך" ולא אמר "ולמה". גם מ"ש קודם [שם פסוק ח'] ויהי כי ארכו לו שם הימים, למאי

גליון מהרש"א

ביש סק"ב. אפילו חוץ ל' יום דשוייה נפשה עליו התיכה דאיסורא. עין בגליון בית שמואל לקמן סימן קכ"ב סק"ב.

דף השבוע

יט אסור בעלה בוי. לדוקא כשהוא חולה והיא זריאה שרי, לכיון דחולה הוא ליכא למימש להרגל עזירה, דאין יצרו מתגבר עליו מפני שמשש כחו. אצל כשהיא חולה והוא זריאה איכא למימש להרגל עזירה, שמה יתגבר יצרו עליו ופיסינה, תרומת הדשן [סימן נב]:

ב אסור אביש
בוי. וניהו אם התולה מסוכן ואין שם רופאים, משמע קלת מדברי תשובת [הרשב"א המיוחסות לזרמנצין סימן קכ"ו] דשרי מפני פיקוח נפש, אלא דיש לומר דלעמיה אילי [השגות על ספר המצות לא תעשה שגג] דקצירא ליה דנגיעת נדה אינו אלא מדרבנן, אצל לזרמנצ"ס [ספר המצות שם; אסורי ביאה כה, א] דנגיעת ערוה אסורה מן התורה, הכא אף על פי שיש פיקוח נפש אפשר דאסור משום אצורא דגילוי ערוות, ו"ע, עד כאן לשון רמ"א [עמוד קט ד"ה וכתב ע"ד, א] וכן העטרת זהב [לגוש סעיף יז]. ו"אין נראה, דודאי אף לזרמנצ"ס ליכא אסור דאורייתא אלא כעושה כן דרך תאוה וזנית ביאה, כמו שכתבתי לעיל סימן קנ"ז ס"ק י, מה שאין כן הכא. וכן המנהג פשוט שרופאים ישראלים ממששים הדפק של אשה, אפילו אשת איש או נכרית, אף על פי שיש רופאים אחרים גוים, וכן עושים אחר מיני משמושים על פי דרכי הרפואה, אלא הדבר פשוט כמו שכתבתי. וזה נראה דעת הרב לעיל בסימן קנ"ז [סעיף ה] משמע מדבריו לזרמנצ"ס, וכמו שכתבתי שם בס"ק י, ופאן המיר מישוש הדפק. מכל מקום זאין סכנה אסור לבעלה למשש הדפק

כשהיא נדה, ויכדלמא תשנות הרמנצ"ן ונדברי הרב: **קצו א כרי שתפסוק בטהרה.** זין השממות: ב רב שחרית בוי. היינו מיוס שני מרליטה ואילך, כלקמן סעיף ז': ג מאחר דהקד"ה כבר עשו בוי. אף על פי שעדיין היא לא התפללה ערבות, תרומת הדשן שם [סימן נח]: ד אפילו עשו הקד"ה שבת. כי היא חוספת לא שייך לענין נדה וזרין כ"ד שעות, וכן איכא צפרק נערה (כמויות דף מ"א ע"א) בתוספות ד"ה דמסר לה בשבחות ויוס טוב, וכן יש ראייה מספירת עומר דלא תשנין לליילה אפילו צערב שבת דתוספת שבת דאורייתא, וכן מאכילת מזה ופסק וסוכה, עד כאן לשון האגור [סימן אף שם] בשם מהר"ל [ש"ת מהדשות סימן נה]. משמע מדבריו ומכל הדין ראיות דאף על פי שהתפללה היא גם כן ועשתה שבת מותר (וכן דעת אחד מהגדולים בתשובה שהציא התרומת הדשן שם דאפילו התפללה היא ערבות מותר, עיין שם בתרומת הדשן). ולפי זה מה שכתב הרב דאפילו עשו הקהל שבת הכי קלמך, אפילו עשו הקהל גם כן שבת וגם היא. והגאון אמר' ז"ל לא כתב כן בתשובה, אלא כתב [בגנות אגשים, ש"ת מה"ר מאיר כ"ח סימן יג] דלהרב אס התפללה היא ערבות אין להקל אפילו דיעבד, כלקמן סוף סימן שעה [סעיף יא], ועיין שם וכן נראה דעת מהרש"ל [בתשובה סימן פ"ג שבבאמי לקמן ס"ק י"ט]. (ש"ת) [מגל מקוים] מוצא מהאגור שבבאמי דאף להמקילים היינו עד כ"ד שעות, ואס כן כשהיוס גדול כל כן

יט אסור בעלה ליגע בה כרי לשמשו כגון להקימה ולהשבכה ולסומכה: הגה [כ"א] ויש אומרים [שם] דאס אין לה מי שישמנה מותר בכל וכן נוהגין אס זריכה הרבה לכן:

יז ע"י ד' (ט"ז) אס בעלה רופא ב אסור למשש ל"ה הדפק: הגה ולפי מה שכתבתי לנוהגין הימך אס זריכה אליו דמשמש לה [כ] כל שכן דמותר [שם] למשש לה הדפק אס [שם] אין רופא אחר וזריכה אליו ויש סכנה בחליה. ולענין [שם] חפלה ושאר דברי קדושה יש שכתבו [שם] שאין לאשה נדה זימי ראייתה לבגס [שם] לזית הכנסת או להתפלל [שם] או [שם] להזכיר השם או [שם] ליגע בנפרד [שם] ויש אומרים שמוותרת בכל [שם] וכן עיקר [שם] אצל המנהג במדינות אלו כשגברא הראשונה וזימי לזון נהגו החר אפילו במקום שנהגו להחמיר זימים נוראים וכשהי גוונא שרבים מתאספים לילך לזית הכנסת מותרות לילך לזית הכנסת כשאלו נשים י"ה הוא להם לענין גדול שהכל מתאספים והם יעמדו מוח:

סימן קצו

דיני לבישת הלבון ובריקתה. ובו י"ג סעיפים:
א [כ"א] **שבעת ימים** [שם] **שהובה סופרת מתחילין ממחרת יום שפסקה בו** [כ] **ובך משפמה אם תראה שני ימים או שלשה** ופסקה מלראות [כ] **בודקת כיום שפסקה א כרי שתפסוק** [כ] בטהרה [כ] **ובריקה זו תהיה סמוך לבין השממות:** הגה [כ] **וכן נוהגין לכתמלה** [כ] **וזדיעבד אפילו לא דקה ענמה ב רק שמרית ומלאה ענמה עטורה סגי נכך:** [כ] **ולעולם ילמד אדם בתוך ביתו הגה להחמיר לכתמלה שתהא בודקת כיום הפסק מהרתה במוך דחוק ד ושהא שם כל בין השממות שזו בריקה מוציאה מירי כל חפיק:** הגה [כ] **יש אומרים אס התפללו הקהל ערבות ועוד היוס גדול אינה יכולה לדקוק או ללבוש לניים ולהתחיל לננות מיוס הממרת ג מאחר [כ] דהקהל כבר עשו אותו לילה [כ] ויש אומרים דמותר ד [כ] אפילו עשו ערך אהם אמהריק"ש**

סוף סעיף י' [אסור אביש] שם אס אחר כמומו הכל מותר, רד"ז סימן ד' [ש"ד סימן אף ע"ן]: קצו סעיף א ובריקה זו תהיה. לכתמלה:

ג. לשון הרשב"א בתורת הבית הקהל [שם] שער ה' ה' [כ]. ג. גס הטור [עמוד קכב] כתב כי בשם אביו הרא"ש [כ].

הגהות והערות

[ח] כ"ה דפ"ב. ובפוסקים שאלחך מכן הושמע כל האחר הפעיק, ובמקומו נכתב "עין בלוחת חיים סימן פ"ח אס מותר לנה לזכר לזית הכנסת ולהתפלל". את זין הפתח תשובה העתקנו לנוסח שלפנינו:

[ט] המנהג דאין לאשה נדה להתפלל, לא מוכר כלל בתוספת המנוחים גזינו והמ"א, אף לא נדרכי משה לוח י' ו"ע:

קצו [א] הבאר הגולה נקט דעת הרא"ש שבדיקה זריכה להיות "כל" זין השממות, והיינו ע"י מן דחוק. וזה נס דעת הפרישה אוח ד צנברי הרא"ש. דלא סבגנת הב"י עמוד קסא ד"ה ויש ריעו, שכתב דהרא"ש סבור שזין השממות הוא לאו דוקא אלא סמוך לו, ועל כן לא זין בלא הגולה דעת הרא"ש לענין בדיקה סמוך לזין השממות:

הגהות רעב"א
[ג] ש"ד סי' ט' ואין נראה דרדאי אף אהרמב"ם. עיין בספר בית אפרים [לאש אפרים] צקנטרס הלכות (סימן ל"ח אות ט'): ד (שם) **וברדיתא בתשובת הרמב"ן.** ועיין בתשובת הרד"ז [סימן ז'] ש"ד סימן אף ע"ן):

ביאור הגר"א
[כא] [סעיף זו הגה] ויש אומרים בוי. דהלאו הוא דוקא אם מתכוין בשביל ערוה, אבל בלאו הכי אינו אלא מדרבנן:
קצו [א] [סעיף א] שבעת בוי. עיין תוספות [נה] ל"ג א' ד"ה [ואיזה] [דאיהו] כרי: [ב] **ובך משפמה אם בוי.** ר"ל, לאפוקי יום אחד, כמו שכתוב בסעיף ב': [ג] בודקת בוי. שם בגמרא ס"ט א', ועיין תוספות שם ד"ה והכא כרי: [ד] **ובריקה זו בוי.** [ד] **ולעולם בוי ושיהא בוי.** תורת הבית [הקצר בית ז עשר ה כד, א], וכמו שכתוב שם בגמרא [סח, ב] **תניא אמרו לו רבי יהודה אלמלי כרי,** וכמו שכתוב שם נ"ג (ב) **ואמנא להו אנא אלמלי כרי** ואמרו לי כי קאמרין כרי, וזה אי אפשר אלא כהאי גוונא במוך דחוק כרי: [ז] [נה] **ויש אומרים דמותר בוי.** עיין תוספות דכותבות מ"ז א' ד"ה דמסר כרי, ובפסחים צ"ט ב' ד"ה עד כרי, ובבבכות כ"ז ב' איבעיא להו אמר קדושה כרי אמר הבדלה כרי, מכלל דלשאר דברים דלא שייך לשבת, ודאי לאו לילה הוא:

פתיח תשובה
(טו) **דאם אין אה.** וכן פסק בתשובת רד"ז חלק א' סימן ב' [ה"ד סימן אף ע"ן]. וכתב אף על גב דבכל אביוא דגילוי ערוות אמרין ימות ואל יעבור, מההיא עובדא דהעלה לבו טינא [סנהדרין עה, א]. לא דמי, דהתם בא החולי מחמת העבירה, אבל הכא לא בא החולי מחמת העבירה להכי שרי, ואפילו אם היא חולה שאין בה סכנה נמי שרי, רק לא ירחץ פניה ידיו ורגליו. ואם היא מסוכנת אצל הרחיצה אפשר לו להשליך מים עליה, ואם אי אפשר אלא ברחיצה משם מותר, ע"ש. ועיין בתשובת בשמים ראש סימן ק"ח ובתשובת בית יודרה סימן ס"ו: (טז) **אם בעלה רופא.** עיין ש"ד סי' כ, ויין בית שמואל באבן העזר סימן כ' ס"ק א' שהשיג עליו, ועיין בספר עצי ארזים עיין [סי' א]: (יז) **אביש אה הדפק.** עיין בספר מקור חיים ס"ק ס"א שכתב שראה מורים שהורו בגדן כזה לתיב בגד על הדפק, ואז מותר לבעלה הרופא למשש הדפק על אותו בגד המפסיק, ע"ש: (יח) **אין רופא אחר.** עיין בנ"צ מ"ש בזה: (יט) **לזית הכנסת או אהתפלה.** כתב בספר חמודי דניאל כתי', נהגו הנשים שלא לילד לבית החיים להתפלל בימי נדתה. ונכון הוא. ע"כ:

פתיח תשובה
(טו) **דאם אין אה.** וכן פסק בתשובת רד"ז חלק א' סימן ב' [ה"ד סימן אף ע"ן]. וכתב אף על גב דבכל אביוא דגילוי ערוות אמרין ימות ואל יעבור, מההיא עובדא דהעלה לבו טינא [סנהדרין עה, א]. לא דמי, דהתם בא החולי מחמת העבירה, אבל הכא לא בא החולי מחמת העבירה להכי שרי, ואפילו אם היא חולה שאין בה סכנה נמי שרי, רק לא ירחץ פניה ידיו ורגליו. ואם היא מסוכנת אצל הרחיצה אפשר לו להשליך מים עליה, ואם אי אפשר אלא ברחיצה משם מותר, ע"ש. ועיין בתשובת בשמים ראש סימן ק"ח ובתשובת בית יודרה סימן ס"ו: (טז) **אם בעלה רופא.** עיין ש"ד סי' כ, ויין בית שמואל באבן העזר סימן כ' ס"ק א' שהשיג עליו, ועיין בספר עצי ארזים עיין [סי' א]: (יז) **אביש אה הדפק.** עיין בספר מקור חיים ס"ק ס"א שכתב שראה מורים שהורו בגדן כזה לתיב בגד על הדפק, ואז מותר לבעלה הרופא למשש הדפק על אותו בגד המפסיק, ע"ש: (יח) **אין רופא אחר.** עיין בנ"צ מ"ש בזה: (יט) **לזית הכנסת או אהתפלה.** כתב בספר חמודי דניאל כתי', נהגו הנשים שלא לילד לבית החיים להתפלל בימי נדתה. ונכון הוא. ע"כ:

קדושה. הלכות איסורי ביאה פי"ב

פי"ב א ישראל שבעל עכו"ם משאר וכו' אחד ז' עממין ואחד כל האומות באיסור. כמב טעור וכו' שאינו אלא בשבעה אומות ללא ק"ל לומר כי יסור לרבות כל המסורין והפ שבעה אומות אין לוקחן משום לא מתקן אלא לומר שגמרינו אצל בנייתן לא שייך בהו המנות עכו"ם. ציבור דכריו שהו מקשה על דברי

מן וכן זה שחמצא במקצת מקומות וכו'. גם אלה דכריו גלויים וידועים: **מן אין** האשה עולה משומאחה וכו'. כבר נבחר זה פי"ד. ומ"ש אצל רחלה בנדה וכו' פשוט הוא כמנה מקומות:

מן וכן זה שחמצא במקצת מקומות וכו'. גם אלה דכריו גלויים וידועים: **מן אין** האשה עולה משומאחה וכו'. כבר נבחר זה פי"ד. ומ"ש אצל רחלה בנדה וכו' פשוט הוא כמנה מקומות:

מן וכן זה שחמצא במקצת מקומות וכו'. גם אלה דכריו גלויים וידועים: **מן אין** האשה עולה משומאחה וכו'. כבר נבחר זה פי"ד. ומ"ש אצל רחלה בנדה וכו' פשוט הוא כמנה מקומות:

מן וכן זה שחמצא במקצת מקומות וכו'. גם אלה דכריו גלויים וידועים: **מן אין** האשה עולה משומאחה וכו'. כבר נבחר זה פי"ד. ומ"ש אצל רחלה בנדה וכו' פשוט הוא כמנה מקומות:

סופרת אחריו ז' (נקיים) ומובלת בליל ח' שהוא ליל שני שלאחר נדתה ומותרת לבעלה: **מן וכן** זה שחמצא במקצת מקומות וחמצא תשובות למקצת הגאונים שיוולדת זכר לא תשמש מטהה עד סוף ארבעים. ויוולדת נקבה אחר שמונים. ואע"פ שלא ראתה דם אלא בתוך השבעה. אין זה מנהג אלא מעות היא באותן התשובות ודרך אפיקורסות באותן המקומות ומן הצדוקין למדו דבר זה. ומצוה לכופן כדי להוציא מלבן ולהחזירן לדברי חכמים שתספור ז' ימים נקיים בלבד כמו שביארנו: **מן אין** האשה עולה משומאחה ויוצא מידי ערוה עד שתטבול במי מקוה כשר. ולא יהיה דבר חוצץ בין בשרה ובין המים. ובהלכות מקואות יתבאר המקוה הכשר והפסול ודרך הטבילה ומשפטי החציצה. אבל אם רחצה במרחץ אפילו נפלו עליה כל מימות שבעולם הרי היא אחר הרחיצה כמות שהיתה קודם הרחיצה בכרת. שאין לך דבר שמעלה משומאה לטהרה אלא טבילה במי מקוה או במעיין או בימים שהם כמעין כמו שיתבאר בהלכות מקואות: **יז כל ז' ימים נקיים שבזמן הזה אע"פ שהן ספק אם טבלה בהן כאלו לא טבלה.** ואם טבלה בשביעי אע"פ שאסור [ועלעשותן כן לכתחלה שמה יבוא לבעול בשביעי אחר הטבילה. הואיל ומטלה

ומותר לאשה להתקשט בימי נדתה וכו'. נתיימא הוצאה בשנת פסוק כמה אשה ואלה (דף ס"ד): והוא נדמה וקנים הראשונים אמרו שלא תמחול ואלה חפוקים ואלה מתקשט בנגדי צבעונין עד שצ"ר ועלמך א"כ אהה מנגנה על בעלה ומלאה בעלה מנגשה אלה מה מ"ל והוא נדמה: [בנדמה מה] עד שקבלה מימי עביל הבריחה: **פי"ב א ישראל** שבעל עכו"ם וכו'. פסק אין מעמידין (דף ל"ו): מור

בזמנה אפי' היתה זבה [ו]ודאית הרי זו עלתה לה טבילה: **יח ואסור** לראדם שירבק באשתו בשבעת ימים נקיים אלו ואע"פ שהיא בכמותה והוא [וכבכמותו ולא יקרב לה ולא יגע בה אפילו באצבע קטנה. ולא יאכל עמה [ולבקעה אהת. כללו של דבר ינהוג עמה בימי נדה שעדיין היא בכרת עד שתמחול כמו שביארנו: **יט כל** המלאכות שהאשה עושה לבעלה נדה עושה לבעלה חוץ [וממהררחת פניו דיו ורגליו ומיוזת ו]והכוס וההצעת הכמה בפניו. גזירה שמה יבוא לדבר עבירה. ומפני זה לא תאכל עמו בקעה אחת ולא יגע בבשרה מפני הרגל עבירה. וכן בשבעת ימים נקיים לא תעשה לו שלש מלאכות אלו. ומותר לאשה להתקשט בימי

נדתה כדי שלא תתנגה על בעלה:

פרק שנים עשר

א ישראל השבעל *עכו"ם משאר האומות דרך אישות. או ישראלית שנבעלה לעכו"ם דרך אישות הרי אלו לוקחין מן התורה שנאמר לא תחתן בה בתך לא תתן לבנו ובתו לא תקח לבנך. אחד שבעה עממין

א טור שס"י קכ"ו סמ"ג לאין שס: ב ע"י טעור שס: ג טור שס"י ק"ה סמ"ג שס: ד טור שס"ה ה טור שס"ה ע"י ט"ז סמ"ג לאין קכ"ו: * [בס"ג שבעה עממין וכן הניח הטעור כפי ט"ז וכן העמין הב"י ג"כ דכריו וכן כמ"ל]:

משנה למלך

יט ומותר לאשה להתקשט בימי נדתה כדי שלא תתנגה על בעלה. (*כ"ה ברייתא פסק כמה אשה והוא נדמה וקנים הראשונים אמרו וכו' ועיין מ"ש היד המהגר לעיל פי"י מהלכות גיטין דין כ"ה):

יח ולא יגע בה אפילו באצבע קטנה. (*כ"ה כמב מהרד"ק ז"ל מ"א ס"י ב' דכסהה בנמשכה לאין שס מי שישמשה לביעי שמי לשמשה ואפי' הוא חולי שאין בו סכנה ועיין בנדמי הרב המהגר לעיל פי"ה מהלכות יסודי המורה):

הנהגות מייבנות

מגדל עוז

יז [ט] וכן פירש ר"ת דאמר רבי שמעון אבל אמרו חכמים אסור לעשות כן פ"י למבול ביום ולא בפרוש רש"י שפירש אסור לשמש ע"ש בתום פסק ברייתא דגדה (ע"כ): [ז] וכן כתב ראב"ה וטעמו דממ"ז עלתה לה טבילה שאם זכה היא הרי טבילה כדן ואם נדה היא הרי הוא לה יום השמיני או יותר שלא היתה צריכה לפסוק אלא ז' בין במאי בין בתורים והיא ספרה ז' בתורים מלבד הבטאים הליכך ממ"ז סלקא לה טבילה וכן פסק רבינו שמונה וכן הר"ם בהלכות נדה והלא כשאלות שפסקו [ז] סלקא לה טבילה ומת"ם ז"ל הורה להוציא ומצריכה טבילה אחרת בלילה ע"כ: יח [א] בראיתא פ"ק דשבת וכתב הרמב"ם שאסור לשכב על מטהה אפילו בשעה שאינה במטה מפני הרגל עבירה וכל הרמב"ם בה הרהרקה הרי זה משובח ע"כ: [ב] בספר התורה והמצוה כתב שאסור לאכול עמה על שלחן אחד א"כ יש שום שינוי להם או קנקן בין הקצוות מרוביני ליה התם פ"ק

יח ואסור לראדם שירבק באשתו שבעת ימים נקיים אלו ואע"פ שהיא בכמותה והוא [וכבכמותו ולא יקרב לה ולא יגע בה אפילו באצבע קטנה. ולא יאכל עמה [ולבקעה אהת. כללו של דבר ינהוג עמה בימי נדה שעדיין היא בכרת עד שתמחול כמו שביארנו: **יט כל** המלאכות שהאשה עושה לבעלה נדה עושה לבעלה חוץ [וממהררחת פניו דיו ורגליו ומיוזת ו]והכוס וההצעת הכמה בפניו. גזירה שמה יבוא לדבר עבירה. ומפני זה לא תאכל עמו בקעה אחת ולא יגע בבשרה מפני הרגל עבירה. וכן בשבעת ימים נקיים לא תעשה לו שלש מלאכות אלו. ומותר לאשה להתקשט בימי נדתה כדי שלא תתנגה על בעלה:

קדושה. הלכות איסורי ביאה פי"ב

גורו על צומתין והקשו צנוסיהן דלוריימא היא דכמיז לא תמחין בם ומילי דלוריימא שבעה אומות אבל שאלו אומות לא וחמו אינשו וגזרו אפילו דשאר אומות והקשו ולמי שיש שמוען בן יוחאי דלמני כי יסיר את בנה מאחרי לרבות כל המסויין מאי איכא למימיר ומילי אלא דלוריימא אישום דרך חמנות וחמו אינשו וגזרו אפילו דרך זנות ע"כ. ומ"ש רבא דפרק הערל (דף ע"ג) צנוסיהן את להו חמנות צנוסיהן למי להו חמנות כבר מילינה המפרשים וכו' ודאי צנוסיהן כל דרך אישום [למימיר] דליכא לאו דלוריימא:

ב אבל הבא על הכותית וכו'. צנרית

פרק הרושה (דף נ"ט). רבי שילא נגדיה להאיסו דנראה דבעל צנרית: ואם ייחודה לו וכו'. בפרק חן עממדין צנוסיהן שזכרתי למעלה אמרו ישראל בה על הכותית הל"מ"ה היא דלמני מר הובעל צנרית קנאין פוגעין ב"ל א"ל דלוריימא צפריסוה ומבעשה שהיה וחמו אישום גזרו אפילו צנענה והקשה צנענה נמי ב"ד ש(ל) חשמונאי גזרו *למי אחת רבי דימי אמר ב"ד ש(ל) חשמונאי גזרו ישראל בה על הכותית חייב עליה משום ג"ס כ"י * פי' נדה שפחה כותית וזנה ומילי דהיינו לה אלב הכא אפירי צנענה ע"כ צנענה לפי גירסא דבימי ושם גירסא קמחא תלמי:

בד"א כשהיה הובעל וכו' נמנוהו פרק כל מקוריי (דף כ"ט ע"ג) מתלווקא אביי ורבא ואלמר רבא מהם דכסן בעל עליה לוקא משום זונה *למי ילפי' מהדרי מה זונה ישראלית כללוי קומי זונה כללוי וק"ל אביי ורבא הלכא כרבה:

ד כל הובעל כותית וכו'. כבר הזכרתי למעלה מ"ש דלוריימא צפריסוה וכמעשה שהיה. וצנרית צן סורי וכו' (דף ע"ד) אמרו גבי צפריסוה צקודש השם וכמה צפריסוה אמר רבי יוחנן אין צפריסוה פתוחה מעשהה בני אדם והיה שם דבולן ישראל. ובהשגות א"ר צד"ה שהסורו בו וכו'. וי"ל שכל שהוא מוד אינו כ"כ המראה של מנינו המראה אלא למידי מיתות ב"ד אבל זו הלכה היא ואין לשאין אלא בשעה מעשה ולא מנינו צנענה שהיה צומרי ומ"מ יראה לי שמה שאמרו גבי זמרי שהיה לו לפגוש ולא פירש הוא כשהמרה בו פתחו: **ה ואין** הקנאי וכו'. צנענהין פרק אלו סן השערין (דף ע"ג). הכל למילן אין

מורין לו ולא עוד אלא שאל פירש זמרי והרגו פתחו נהרג עליו נהפך זמרי והרגו לפתחו אין נהרג עליו שהרי יודק הוא: והבא על בת גר יושב. לא תלמזו זה מנאמר אבל דבר נראה הוא שאין לנו אלא צנע על הכותית אבל גר חושב שהוא נכרי שקיבל עליו שלא לעבוד כו"ס שמכר פרק י"ד חן כמו בזין זה:

ו לא פגעו בו הקנאי וכו'. צנענהין שם לא פגעו בו הקנאי מהו ודרשו בו המוקד שכתב צנינו. וכתיב דנינו ולא הלוקוהו ב"ד לפי שאלו הלוקוהו ב"ד נפטר מעונש אמר צנענה מלקומו: הנה למדת וכו'. שם מימרה: **ז עון** זה א"ל קל בבעיד וכו'. זה מנאמר צנענה מקומות ומחש צנענות פרק כ"ד (דף ע"ג). שהממור כעניו לכל דבר והבן מן הכותית אינו קרוי צנו אלא צנה:

ח עב"ם הבא על בת ישראל אם אשת וכו'. מפרש צנענה ומחש צנענות פרק ומהס פרק ארבע מיתות (דף נ"ז): כל על עריות ישראל וכו':

י אבל ישראל הבא על הכותית וכו'. זה לא מלמז מנאמר והפסקו היה אלו מוכרה להם אפילו לא צנענה כיון שהיו רלוות לביאה היו נהרגות כמו שמפורש צנענות בפרק הנה על צנענה ויהיה המעט מפני שעל ידיו בעדו ישראל לפעור ומוחו מחש רבים. ומ"ש שהיו צנענהין פרק ד' מיתות (דף נ"ז). גבי כהמה שפחה נקלת משום שפחה נקלת לישראל על ידי ושקיל וזמרי הכהם י"ל נקלת צקלון כלל מקלה היינו צנענהיה אבל כותיות לא ששכחו ואיכא למימיר צנענה רביתו דכיון דנבטי מדון ששכחו דלמינו רלוות לביאה נהרגו משום שפחה מקלה על ידן איכא למילף מיתויה צנענה צנענה צמוד. ומ"ש אפילו היה קטן צן ב"ד הוא מן הסוגיא שצפרי ד' מיתות כיואל צנה גבי צנענה ועדין הדבר צקלן לי למוד:

יא העבדים שהמטילו אותן לשם עבדות וכו'. זה מנאמר בהרבה מקומות וכו' רביתו שליון השפחה במלקות כפי' אונקלוס שהיה בשפחה מרוסא אין צה אלא שם לצועל נמכר פרק שלישי וכ"ס שצאיה מרוסא כלל שאין צה מלקות ואין בשפחה אלא מכה מרדוה וכו' ש"כ צה מכה מרדוה דלא גרע מליסור של צדמיס: שהרי מפורש בתורה שהאידון וכו'. צפיק דקדושיין ב"כ מנאמר ובהלכות עבדים פ"ג ממגדל צנרית דין זה:

השנת הראב"ד *כל הובעל עב"ם וכו'. ככה "כל צד"ה שהסורו בו ולא פירש אלא לה המור בו ולא אמרין פיר' אלו משוחזין ע"כ:

ההובעל כותית בין דרך חתנות בין דרך זנות אם בעלה בפרהסיא והוא שיבעול לעיני עשרה מישראל או יתר אם פגעו בו קנאין והרגוהו הרי אלו משובחין ורויין. ודבר זה הל"מ הוא ראייה לדבר זה מעשה פתחו בומרי: **ה ואין** הקנאי רשאי לפגוע בהן אלא בשעת מעשה כומרי שנאמר ואת האשה אל קתה אבל אם פירש אין הורגין אותו. ואם הרגו נהרגו עליו. ואם בא הקנאי ליטול רשות מכו"ל להרגו אין מורין לו ואע"פ שהוא אשת הובעל ולא עוד אלא אם בא הקנאי להרוג את הובעל ונשמת הובעל והרג הקנאי כדי להציל עצמו מידו אין הובעל נהרג עליו. והבא על בת גר חושב אין הקנאין פוגעים בו אבל מכין אותו מכת מרדות: **ו לא** פגעו בו קנאים ולא הלוקוהו ב"ד הרי עונשו מפורש בדברי קבלה שהוא בכרת שנאמר כי הלל יהודה קדש י"י אשר אהב ובעל בת אל גבר יכרת י"י לאיש אשר יעשנה ער ועונה. ובעל ישראל הוא לא יהיה לו ער בחכמים ולא עונה

בתלמידים ואם כהן הוא לא יהיה לו מניש מנחה ל"י צבאות. הנה למדת שהובעל כותית כאילו נתחתן לעכו"ם שנאמר ובעל בת אל נכר ונקרא מחלל קדש ה': **ז עון** זה אע"פ שאין בו מיתת ב"ד אל יהי קל בעיניך. אלא יש בו הפסד שאין בכל העריות כמותו שהבן מן הערוה בנו הוא לכל דבר ובכלל ישראל נחשב אע"פ שהוא ממור והבן מן הכותית אינו בנו שנאמר כי יסיר את בנה מאחרי מסור אותו מלהיות אחרי י"י: **ח** ודבר זה גורם להדבק בעכו"ם שהבדילינו הקב"ה הוא ולשוב מאחרי י"י ולמכות בו: **ט עכו"ם** הבא על בת ישראל אם אשת איש היא נהרג עליה ואם פנויה היא אינו נהרג: **י** אבל ישראל הבא על הכותית אין קמתה בת שלש שנים ויום אחד בין גדולה בין פנויה בין אשת איש ואפילו היה קטן בן מ' שנים ויום אחד כיון שבא על הכותית בזדון ה"ז נהרגת מפני שבא לישראל תקלה על ידיה כבהמה ודבר זה מפורש בתורה שנאמר הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם וכל אשה יודעת איש למשכב זכר הרגו: **יא העבדים** שהמטילו אותם לשם עבדות וקבלו עליהם מצות שהעבדים חייבים בהם יצאו מכלל העכו"ם ולכלל ישראל לא באו. לפיכך השפחה אסורה לבן חורין. אחד שפחתו ואחד שפחת חברו והבא על השפחה מכין אותו מכת מרדות מדברי סופרים. שהרי מפורש בתורה שהאידון

*[נגמרה כל המסירות] * [גינתהו נ"ק לך היל] בתלמידים ואם כהן הוא לא יהיה לו מניש מנחה ל"י צבאות. הנה למדת שהובעל כותית כאילו נתחתן לעכו"ם שנאמר ובעל בת אל נכר ונקרא מחלל קדש ה': **ז עון** זה אע"פ שאין בו מיתת ב"ד אל יהי קל בעיניך. אלא יש בו הפסד שאין בכל העריות כמותו שהבן מן הערוה בנו הוא לכל דבר ובכלל ישראל נחשב אע"פ שהוא ממור והבן מן הכותית אינו בנו שנאמר כי יסיר את בנה מאחרי מסור אותו מלהיות אחרי י"י: **ח** ודבר זה גורם להדבק בעכו"ם שהבדילינו הקב"ה הוא ולשוב מאחרי י"י ולמכות בו: **ט עכו"ם** הבא על בת ישראל אם אשת איש היא נהרג עליה ואם פנויה היא אינו נהרג: **י** אבל ישראל הבא על הכותית אין קמתה בת שלש שנים ויום אחד בין גדולה בין פנויה בין אשת איש ואפילו היה קטן בן מ' שנים ויום אחד כיון שבא על הכותית בזדון ה"ז נהרגת מפני שבא לישראל תקלה על ידיה כבהמה ודבר זה מפורש בתורה שנאמר הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם וכל אשה יודעת איש למשכב זכר הרגו: **יא העבדים** שהמטילו אותם לשם עבדות וקבלו עליהם מצות שהעבדים חייבים בהם יצאו מכלל העכו"ם ולכלל ישראל לא באו. לפיכך השפחה אסורה לבן חורין. אחד שפחתו ואחד שפחת חברו והבא על השפחה מכין אותו מכת מרדות מדברי סופרים. שהרי מפורש בתורה שהאידון צדפוס וויילימא ומשום זונה: א צנמ"ג הוא סס: ב גס זה שצור וצנמ"ג: ג הכל סס:

הנהגות מיימוניות

שינוי אלא כשנשמה יחד מוניה והושטה אבל מוניה בלא הושטה והושטה בלא מוניה אפילו בלא שנויה מותר ואע"פ ששכפר לא הוכיח אלא הושטה כוונ של יין שהוא דבר של חובה היה נהר רש"י אפילו ליתן מידו לידה מפתח או הפין אחר ונראה מוניה האמורה בנמרא היינו דוקא מוניה במים אבל מוניה מן הבלי כמו שאנו עושים אין נראה כוונ קירוב דעת בתורה ומתנה לכונ ואח"כ נוספים לידים וניוו על השלחן נראה דאסור אם לא ע"י שינוי כשנואיל דתלפחא ליה רביתוהו ומדור ר"ה פי' מוניה ואח"כ מתלפח ליה ולפי זה היה מותר. והנהגת השנה פ"ת ורש"י פרישת סדינים אבל הצעת כרים ובכרות מותר ואין לחלק כלל יודת ביני לבין מבטי נדות רבתי בנדחה בנדחה ואלא עדי שטבא במים ע"כ: **ד** [בת המור על לשנוי ו"ל ונראה לי שאינו אלא בו] אומות הרע קילת כ"י שבעון דאצני כי יסיר לרבות כל המסויין ע"כ וכן מוכח המס"ג [שם]. * [מור] א"ה ס" ה' ו"ה וכן מנאמר בסמ"ג לאין פ' ומה ענין זה בכלל לאין כפי' אונקלוס בקרא דלא יהיה קדש עין שם:

*[נגמרה כל המסירות] * [גינתהו נ"ק לך היל] בתלמידים ואם כהן הוא לא יהיה לו מניש מנחה ל"י צבאות. הנה למדת שהובעל כותית כאילו נתחתן לעכו"ם שנאמר ובעל בת אל נכר ונקרא מחלל קדש ה': **ז עון** זה אע"פ שאין בו מיתת ב"ד אל יהי קל בעיניך. אלא יש בו הפסד שאין בכל העריות כמותו שהבן מן הערוה בנו הוא לכל דבר ובכלל ישראל נחשב אע"פ שהוא ממור והבן מן הכותית אינו בנו שנאמר כי יסיר את בנה מאחרי מסור אותו מלהיות אחרי י"י: **ח** ודבר זה גורם להדבק בעכו"ם שהבדילינו הקב"ה הוא ולשוב מאחרי י"י ולמכות בו: **ט עכו"ם** הבא על בת ישראל אם אשת איש היא נהרג עליה ואם פנויה היא אינו נהרג: **י** אבל ישראל הבא על הכותית אין קמתה בת שלש שנים ויום אחד בין גדולה בין פנויה בין אשת איש ואפילו היה קטן בן מ' שנים ויום אחד כיון שבא על הכותית בזדון ה"ז נהרגת מפני שבא לישראל תקלה על ידיה כבהמה ודבר זה מפורש בתורה שנאמר הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם וכל אשה יודעת איש למשכב זכר הרגו: **יא העבדים** שהמטילו אותם לשם עבדות וקבלו עליהם מצות שהעבדים חייבים בהם יצאו מכלל העכו"ם ולכלל ישראל לא באו. לפיכך השפחה אסורה לבן חורין. אחד שפחתו ואחד שפחת חברו והבא על השפחה מכין אותו מכת מרדות מדברי סופרים. שהרי מפורש בתורה שהאידון צדפוס וויילימא ומשום זונה: א צנמ"ג הוא סס: ב גס זה שצור וצנמ"ג: ג הכל סס:

מגדל עז

ב ג אבל הבא על הכותית וכו' עד שאניה בת קדושיין. פרק חן עממדין ופרק הנשרפין (דף פ"ג): **ד** כל הובעל כותית וכו' עד הכי אלו משוחזין חריין: כתב הראב"ד י"ל צד"ה שספרו בו וכו': ואני אומר המראה זו לא מלמזה לא פרק חן עממדין ולא פרק הנשרפין צנען און כיושלמי י"ל ענין שאלו צנענה זמרי פתחו שלא צנען צנענים עשה אלא שאלו שאלו צנען עליו הוואל ולא חוכר צנעלו ושכרו שנתן לו השם מיתות וגם י"י אלפס ו"ל לא הביאו הנכסות למור כך שאניה הלכה ועוד שחרי זמרי צפריסוה עשה והביאה לפני משה והמרים וזה המראה גדולה מן והלא אין המראה בזה אלא להנמיך בין שונג למוד ודאי דברי ר"מ ו"ל נמוס: **ד** ה ודבר זה הלכה וכו' עד אין הצועל נהרג עליו. פרק חן עממדין (דף נ"ז) ופרק הנשרפין (דף פ"ג): והבא על בת גר חושב אין קנאין פוגעין בו אבל מכין אותו מכת מרדות. מן משמע פרק הערל (דף ע"ו): **ו לא** פגעו בו הקנאים עד קדש ה'. פרק הנשרפין: **ז** ח עון זה עד ולמעט צו. פ"ג דינימות (דף כ"ג): **ח** עכו"ם הבא על בת ישראל וכו' עד שנאמר הן היה כו' וכו' אלא יודעת איש וכו'. פרק ד' מיתות: **יא העבדים** שהמטילו אותן וכו' עד לאו. פרק ד' מיתות: **יא** לפיכך השפחה אסורה עד כמו שצ"ל. זה פסק מהם ממילא דבר מסקל ועד דימי דפרק ד' מיתות וממלאר

הגדר פרק חן עממדין (דף נ"ז) ופרק הנשרפין (דף פ"ג) ופרק ד' מיתות (דף כ"ג): **ב** גס זה שצור וצנמ"ג: **ג** הכל סס:

בגזירין, ולא יהיה בו חיוב מיתה מדאורייתא. והקשו לו, ולא והתנן מי שלקה ושנה כונסין אותו לכיפה, דרחמנא פטריה ואנן קטלינן ליה, דמקשה ס"ל דהוא הדין בכל חייבי מלקיות כאוכל נבילה או חזיר. ותירץ לו, הא אמר ר' ירמיה אמר ר"ל במלקיות של כריתות עסקינן, דגברא בר קטלא הוא דאיכא מיתת כרת בידי שמים. וחזר והקשה לו, והאיכא גנב את הקסוה. דלית בה מיתה בידי שמים ואנן קטלינן ליה. ותירץ ליה, דהא רמיזא בקרא דולא יבואו לראות וכו'. ולדברי הרמב"ן ז"ל¹⁷³ איכא בה מיתה בידי שמים. וא"ת דא"כ כי מנו לקמן¹⁷⁴ כל חייבי מיתה בידי שמים, אמאי לא מנו הגונב את הקסוה. ותירץ הרב ז"ל, דהני דלקמן הם שיש בהם מיתה בידי שמים ואין בהם מיתה בידי אדם אבל בגונב את הקסוה הא איכא מיתה בידי אדם. והקשה עליו תלמידו ה"ר דוד ז"ל¹⁷⁵, והא איכא טמא ששימש עם אותן שבמיתה, ומיתתו בידי אדם. לכן סוברים חכמי תוספות והרמב"ם ז"ל¹⁷⁶, דבגונב את הקסוה ליכא מיתה בידי שמים, אבל מ"מ רמז מיתה הוזכרה בענין כלי הקדש, דבלועו ודאי היינו כשגנבו וא"כ שפיר נרמזה מיתה זו בתורה, ומקלל בקוסם נמי מחזי כמברך את השם, וכיון שכן משמע ודאי דטמא ששימש חייב מיתה בידי שמים, ולקמן בשמעתין¹⁷⁷ מייתינן ליה בגזירה שוה מחילול חילול דתרומה טמאה.

[פכ, א] בית דין של חשמונאי גזרו הבא על הכותיה חייב עליה משום נשג"א. וא"ת והרי

אמר¹⁷⁸ שקנאין פוגעין בו והיא הלכה למשה מסיני¹⁷⁹, וכיון שכן למאי איצטרך בית דין של חשמונאי¹⁸⁰. ובפרק אין מעמידין¹⁸¹ אמרינן שאין קנאין פוגעין בו אלא בפרהסיא וכמעשה שתיה, ואתו אינהו וגזור אפילו בצנעא, ומעתה אף הכרת האמור בקבלה¹⁸² כמו כן אינו אלא בפרהסיא, שאם היה הכרת אף בצנעא, למה הוצרך ב"ד של חשמונאי לגזור על הכותיה, הרי יש בו כרת. אלא שמ"מ יש לתמוה מה ענין לחלק הכרת בין צנעא לפרהסיא, ואפשר שהכרת הוא מפני (חלל) [חילול] השם, וחילול ליתיה אלא בפרהסיא, או אפשר לומר שכמו כן יש כרת בצנעא כמו בפרהסיא¹⁸³, אלא שמפני שבדיני אדם אין עושין לו כלום, מאחר שהקנאין אין פוגעין בו אלא בפרהסיא, גזור ב"ד של חשמונאי שיהו מלקין אותו ד' מלקיות משום נשג"א, כדי להרחיק האדם מהעבירה, שיש בני אדם רשעים שאין עומדים בעצמן בשביל כרת המסור לשמים, ובשביל המלקיות יתרחק מן האיסור, ומעתה אף בפרהסיא הועילה גזירתם כשלא פגעו בו קנאין. ומאי דאמרינן בעבודה זרה¹⁸¹ שלא היתה גזירתם אלא בצנעא, לאו דוקא בצנעא ולא בפרהסיא, אלא שעיקר כוונתם היתה בצנעא, שהיה פטור מדיני אדם יותר מפרהסיא, דאילו בפרהסיא לא ימסור אדם לעבירה זו, שאם¹⁸⁴ יבוא קנאי אחד שיהרגנו, אלא עיקר גזירתם היתה בצנעא, והוא הדין בפרהסיא, היכא דלא הוה ביה קנאי¹⁸⁵.

מ"ט¹⁸⁶ רודף הוא. פירוש אע"פ שברשות הוא עושה, וגם שהוא מצווה בדבר¹⁸⁷, אין האחר

בטמא. 173 בספר המצוות שורש ג. 174 פג, א. 175 עמ' סה. וראה ערוך לנר פכ, ב ד"ה ורמיזא. 176 בספר המצוות שם. 177 פג, ב. 178 פא, ב. 179 ראה דיבור הקודם. 180 ראה מרגליות היס אות יג. 181 עבודה זרה לו, ב. 182 יכרת לאיש אשר יעשנה, מלאכי ב. 183 ואפשר דאיכא נ"מ אם הכרת היה רק בפרהסיא ולא בצנעא, אם חייב למסור נפשו כדין ג' עבירות חמורות וכתב הר"ן בפסחים (מא בדפי הרי"ף ד"ה תוין) דמה דבי"ד של שם גזרו אינו נחשב גילוי עריות, ולפי"ז לתי' קמא

דבצנעא אין כרת ונאסר רק משום בי"ד של חשמונאי אינו נחשב גילוי עריות, ולתי' בתרא דיש כרת נחשב גילוי עריות. 184 צ"ל: דאילו בפרהסיא לא ימסור וכו' שמא יבוא קנאי וכו'. 185 עיין בנחל אשכול, בהאשכול ח"ג הל' ע"ז סי' מז סק"ד, שכתב לבאר דברי האשכול ע"פ מ"ש רבינו. 186 לפנינו: שהרי 187 כ"כ לדייק הגר"פ בהגהותיו לרס"ג ח"ג פתיחה סי' ית (כג, ב) מלשון הרמב"ם פ"ב מאסורי ביאה ה"ד שכתב דמי שהורג בועל כותית הרי זה זרע ומשובח. ועיין במרגליות היס אות כ דמהירוש' כאן